

**EUROPEAN OPEN
SCIENCE CLOUD**

Европски облак отворене науке
EOSC

NI4OS-Europe

Националне иницијативе за отворену науку у Европи

ЕВРОПСКИ ОБЛАК ОТВОРЕНЕ НАУКЕ

Идеја о Европском облаку отворене науке (European Open Science Cloud - EOSC) формирала се 2015. године као визија Европске комисије о великој инфраструктури за подршку и развој отворене науке и отворених иновација у Европи и шире.

Предвиђено је да се EOSC реализује 2020. године као европско виртуелно окружење које свим истраживачима омогућава да похрањују податке, управљају њима, анализирају их и виšekратно користе у иновационе и образовне сврхе.

Кључни елементи успеха EOSC-а су: отвореност, јавно финансирање и управљање, усредсређеност на истраживање, свеобухватност, разноликост и дистрибуираност, интероперабилност, оријентација ка услугама и општем интересу.

Према стратешком плану реализације EOSC-а, циљ је да се „изгради неопходно поверење у великом броју разнородних истраживачких заједница, па је стога суштински важно да се развој EOSC-а одвија у складу с принципима којима ће се руководити његова реализација“.

УПРАВЉАЧКА СТРУКТУРА

Управни одбор EOСC-а

Свих 28 држава чланица и 10 придружених земаља имају делегате који:

- усвајају списак чланова Извршног одбора;
- одлучују о стратешкој оријентацији EOСC-а (на основу препорука Извршног одбора) и усвајају годишњи план рада;
- оцењују напредак реализације EOСC-а;
- обезбеђују координацију са релевантним иницијативама држава чланица, односно Европске комисије;
- расправљају о новим активностима које имају за циљ подршку EOСC-у и његовој дугорочној одрживости.

Извршни одбор EOСC-а

Европска комисија је именовала осам представника паневропских научних е-инфраструктура и три независна експерта који:

- пружају саветодавну помоћ и подршку у вези са стратегијом, реализацијом, надзором и извештавањем о напретку реализације EOСC-а, као што је утврђено у Радном документу о плану реализације (SIP) EOСC-а, а посебно у форми:
 - стратешког плана реализације и годишњег плана рада, као и предложеног механизма за надзор и управљање реализацијом стратешких и годишњих планова, те праћење напретка и извештавање;
 - правила учешћа у обезбеђивању сервиса и акционог плана за остваривање интероперабилности научних података у циљу операционализације FAIR принципа.
- дају препоруке о одговарајућим механизмима и могућим формама управљања EOСC-ом после 2020. године, укључујући и пословне моделе и начине финансирања, као и о проширивању групе корисника укључивањем јавног сектора и индустрије.

Радне групе EOСC-а

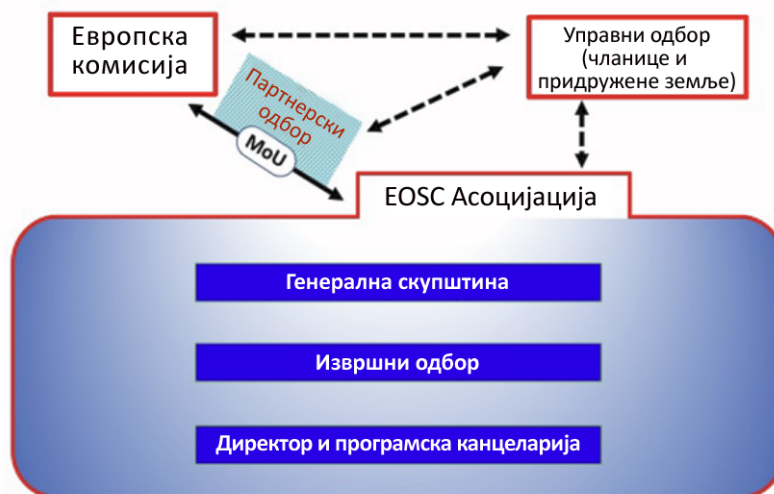
Званични део управљачке структуре EOСC-а чини и шест радних група чијим се посредством остварује учешће заједнице у решавању актуелних изазова који се постављају пред EOСC. Поред тога, формиране су и оперативне групе задужене за теме повезане са задацима радних група EOСC-а: снимање тренутног стања, обуку, интеграцију сервиса, дисеминацију и вештине.

Будућност EOSC-а

Управљање EOSC-ом - Асоцијација

EOSC партнерство ће омогућити успостављање поузданог, виртуелног, децентрализованог окружења за похрањивање, размену и виšekратну употребу истраживачких података које превазилази границе држава и научних дисциплина. Окупиће институционалне, националне и европске иницијативе, а у процес обликовања и реализације заједничке европске инфраструктуре, у којој ће подаци бити похрањени и доступни у складу са FAIR принципима, укључиће све заинтересоване стране. Овај европски допринос „мрежи FAIR података и сродних сервиса намењених науци“ омогућиће истраживачима да ефикасније проналазе, размењују и користе публикације, податке и софтвер, подстичући нова знања и иновације, већу продуктивност и репродуцибилност истраживања.

Управљање партнерством

[Предлог европског EOSC партнерства \(нацрт\), 28. мај 2020.](#)

- Партнерство ће деловати кроз EOSC Асоцијацију (AISBL), са седиштем у Белгији, у складу с принципима децентрализације, транспарентности и отворености.
- Главни задаци: координација и усклађивање (SRIA), праћење и извештавање, техничке смернице за EOSC, обука у вези са FAIR принципима, комуникација.
- Основни извор финансирања Асоцијације биће чланарине. Активности које проистичу из SRIA финансираће Европска комисија, на европском нивоу, и чланице Асоцијације на националном и институционалном нивоу.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

EOSC Portal (EOSC портал)

Сервис EOSC-а у форми интернет портала који омогућава приступ ресурсима EOSC-а и њихово коришћење.

EOSC Portal Catalogue and Marketplace (Каталог и тржница EOSC портала)

Интегрисана платформа која омогућава лак приступ великом броју сервиса и ресурса за различите научне области, као и интегрисане алате за анализу података.

EOSC Service Definition (Дефиниција EOSC сервиса)

Ресурс у оквиру EOSC-а имплементиран у оквиру EOSC система који нуди садржаје спремне за употребу. EOSC сервисе обезбеђују добављачи сервиса у складу с правилима учешћа у EOSC-у. EOSC сервисе одобрава Одбор за управљање портфолиом сервиса и они чине део Портфолија сервиса и Каталога сервиса EOSC-а.

EOSC Service Catalogue (Каталог сервиса EOSC-а)

Списак свих сервиса у оквиру EOSC-а које корисници EOSC система могу да траже. Представља подскуп Портфолија сервиса и део је Регистра сервиса.

EOSC Service Portfolio (Портфолио сервиса EOSC-а)

Интерна листа EOSC сервиса, укључујући сервисе у фази припреме, активне и укинуте. Израду листе контролише Одбор за управљање портфолиом сервиса.

EOSC Service Provider (Добављачи EOSC сервиса)

Менаџер EOSC система који управља и обезбеђује неки EOSC сервис.

Third-party Service Provider (Спољни добављач сервиса)

Крајњи корисник EOSC-а спреман да развија и одржава сервис ослањајући се на један или више EOSC сервиса.

EOSC Rules of Participation (Правила учешћа у EOSC-у)

Принципи које је управа EOSC-а дефинисала за управљање процесима који омогућавају учесницима да добију улогу корисника EOSC система (и било коју специјалну врсту ове улоге).

Underpinning Agreement (Уговор са спољним добављачем сервиса)

Потписан уговор између добављача EOSC сервиса и пружаоца EOSC инфраструктуре у ком се дефинишу основне компоненте EOSC сервиса које пружалац EOSC инфраструктуре обезбеђује, заједно с повезаним сервисима.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Званични документи Европске комисије и кораци ка успостављању EOСC-а: <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-cloud>
- Стратешки план за реализацију EOСC-а: https://ec.europa.eu/info/publications/european-open-science-cloud-eosc-strategic-implementation-plan_en
- EOСC портал: <https://eosc-portal.eu/>
- Основни подаци о отвореној науци: https://ec.europa.eu/info/files/open-science_en
- Основни појмови у вези са EOСC-ом: <https://www.eosc-portal.eu/glossary>
- Декларација о EOСC-у: https://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/eosc_declaration.pdf#view=fit&page-mode=none
- EOСC акциони програм: https://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/eosc_declaration-action_list.pdf#view=fit&pagemode=none

www.ni4os.eu

NI4OS-Europe се финансира у оквиру истраживачког и иновационог програма Европске уније Хоризонт 2020, према уговору бр. 857645